

**UCHWAŁA NR 68.XIII.2025**  
**RADY GMINY MOCHOWO**

z dnia 27 lutego 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024. poz.1465 z późn. zm<sup>1)</sup>.) oraz art.179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49) uchwala się, co następuje:

**§ 1.** Uchwala się „Gminny Program Wspierania Rodziny” na lata 2025 – 2027 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

**§ 2.** Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Mochowo.

**§ 3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy  
Mochowo

**Zbigniew Kotarski**

---

<sup>1)</sup> Zmiany tekstu jednolitego zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r., poz. 1572 poz. 1907, poz.1940

**Załącznik do  
UCHWAŁY Nr 68.XIII.2025  
RADY GMINY MOCHOWO  
z dnia 27 lutego 2025 r.**

## **GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE MOCHOWO NA LATA 2025 - 2027**

## Spis treści

|                                                            |    |
|------------------------------------------------------------|----|
| I.WSTĘP .....                                              | 3  |
| II.PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU .....                          | 4  |
| III.ORGANIZACJA POMOCY DZIECKU I RODZINIE .....            | 5  |
| IV.CHARAKTERYSTYKA GMINY .....                             | 6  |
| V.POMOC SPOŁECZNA.....                                     | 10 |
| VI.ANALIZA SWOT LOKALNEGO SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY. .... | 17 |
| VII.CELE GŁÓWNE I SZCZEGÓŁOWE .....                        | 19 |
| VIII.NAJWAŻNIEJSZE PRIORYTETY W REALIZACJI PROGRAMU.....   | 23 |
| IX.SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU .....                       | 23 |
| X.ZAKOŃCZENIE .....                                        | 25 |

## I. WSTĘP

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem, które powinno zapewnić dziecku bezpieczeństwo. W niej właśnie dziecko zdobywa pierwsze doświadczenia, doznaje pierwszych odczuć emocjonalnych, przyswaja obowiązujące wzorce i zasady współżycia, a także utożsamia się ze swoim najbliższym otoczeniem.

To w rodzinie zarówno dziecko jak i osoba dorosła zaspokajają podstawowe potrzeby. Funkcjonująca prawidłowo rodzina zapewnia przede wszystkim wsparcie dla wychowujących się w niej dzieci, dba o ich rozwój emocjonalny i społeczny, właściwie rozpoznaje i zaspokaja ich potrzeby oraz prawidłowo kształtuje osobowość młodego człowieka. Zachodzące obecnie zmiany społeczne i gospodarcze są przyczyną wielu przemian w funkcjonowaniu rodziny. Zauważyć należy, że zmieniają się również ich problemy coraz częściej występują uzależnienia od środków psychoaktywnych jak i od mediów społecznościowych, wzmagających alienację społeczną. Pojawiające się w rodzinach problemy niejednokrotnie są złożone i wymagają wielowymiarowych, interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań. W związku z powyższym praca z rodziną powinna mieć zarówno charakter profilaktyczny jak również należy kierować ją tam gdzie pojawiają się pierwsze trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W takich przypadkach znaczącą rolę odgrywają instytucje i służby zobligowane do pomocy rodzinie, które wspierają i podejmują na jej rzecz określone działania.

Częstymi problemami destabilizującymi więzi rodzinne są ubóstwo, długotrwałe bezrobocie, choroba alkoholowa, stosowanie przemocy wobec domowników, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Rodziny zmagające się z którymkolwiek z wymienionych problemów wymagają specjalistycznej pomocy ze strony m.in. pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów, psychologów, a także policji. Każde z działań, któregośkolwiek z pracowników, powinny być ukierunkowane na przywrócenie ładu oraz prawidłowego funkcjonowania rodziny. Najważniejsza jest pozycja dziecka, ponieważ to jego dobro jest nadrzędną sprawą, dlatego też Program powinien uwzględniać dziecko, jego zażyłość oraz emocjonalną więź z rodzicami, a także zapobiegać sytuacjom, w których dziecko zmuszone jest opuścić rodzinę.

W celu umacniania rodziny tworzy się w Gminie Mochowo Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027, jako zespół działań wszystkich instytucji niosących pomoc dziecku i rodzinie.

## **II. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU:**

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 1997 r., Nr 78 poz. 483 ze zm.),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 1673),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 z późn. zm. ),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2809),
- Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 750 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1829).

### III. ORGANIZACJA POMOCY DZIECKU I RODZINIE

Obowiązek wspierania rodziny oraz organizacja pieczy zastępczej w zakresie ustawowym spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa podział kompetencji, w tym działań i zadań pomiędzy samorządami, który przedstawia się następująco:

1. Podział kompetencji w zakresie organizacji pomocy dziecku i rodzinie pomiędzy samorządami.

1.1 Gmina - wspieranie rodziny.

a) Profilaktyka,

b) Praca z rodziną.

1.1.1. Powiat.

a) Rodzinna piecza zastępcza,

b) Instytucjonalna piecza zastępcza,

c) Usamodzielnienia.

1.1.2. Samorząd Wojewódzki.

a) Ośrodek adopcyjny,

b) Interwencyjny ośrodek proadopcyjny,

c) Regionalna placówka opiekuńczo- wychowawcza.

Pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości oraz zasobów środowiska. Osoby i rodziny kryzys z pomocy społecznej są obowiązane do współudziału w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Pomoc powinna być nakierowana na wsparcie dziecka w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających na rzecz rodziny i dziecka; wsparcie instytucjonalne w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne, staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać.

Obecny czas nie jest łatwy dla rodziny. Szczególnie zmieniająca się sytuacja społeczno-gospodarcza spowodowała duże przemiany w życiu człowieka. Pojawiły się zagrożenia mające wpływ na rozwój rodziny. Zwiększyła się liczba rodzin niepełnych, związków nieformalnych, rodzin z małą ilością dzieci. Jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy konsekwentnie realizować zasadę pomocniczości. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie.

#### IV. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Mochowo, jest gminą wiejską położoną w powiecie sierpeckim. Składa się z 39 sołectw. Zajmując powierzchnię 143,7 km<sup>2</sup> jest jedną z 314 gmin Mazowsza. Znajduje się w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego, w dorzeczu rzek Sierpienicy i Skrwy Prawej. Zlokalizowana w południowo-zachodniej części powiatu sierpeckiego.

Liczba ludności na terenie Gminy Mochowo na koniec roku 2024 wyniosła 5.737 osób, z czego 2.864 osób stanowili mężczyźni, a 2.873 – kobiety. W okresie 2022-2024 liczba mieszkańców Gminy zmalała o 83 osoby (1,4%).

**Tabela 1. Ludność Gminy Mochowo z podziałem na płeć w latach 2022-2024**

| Wyszczególnienie | Jedn. miary | 2022   | 2023   | 2024   |
|------------------|-------------|--------|--------|--------|
| Ogółem           | osoba       | 5820   | 5774   | 5737   |
| Mężczyźni        | Osoba       | 2925   | 2897   | 2864   |
|                  | %           | 50,26% | 50,18% | 49,93% |
| Kobiety          | osoba       | 2895   | 2877   | 2873   |
|                  | %           | 49,74% | 49,82% | 50,07% |

*Źródło: Ewidencja Ludności Urząd Gminy Mochowo*

Analizując populację ludności Gminy Mochowo, odnotowano postępujący od kilkunastu lat ciągle i systematyczny spadek liczebności. Przyczyną tego stanu rzeczy jest ujemny przyrost naturalny (więcej zgonów niż urodzeń – starzenie się społeczeństwa), a także migracje zewnętrzne poza teren Gminy Mochowo.

**Tabela 2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Mochowo w latach 2022-2024 w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.**

| Grupa wiekowa                                       | Ogółem<br>2022 r. | Udział %<br>2022 r. | Ogółem<br>2023 r. | Udział %<br>2023 r. | Ogółem<br>2024 r. | Udział %<br>2024 r. |
|-----------------------------------------------------|-------------------|---------------------|-------------------|---------------------|-------------------|---------------------|
| Ludność w wieku przedprodukcyjnym<br>15 lat i mniej | 944               | 17,07 %             | 989               | 17,13%              | 974               | 17,00%              |
| w wieku produkcyjnym:                               |                   |                     |                   |                     |                   |                     |
| 16-59 lat kobiety,                                  | 1713              | 29,43%              | 1705              | 29,54%              | 1698              | 29,59%              |
| 16-64 lata mężczyźni;                               | 2055              | 35,31%              | 2021              | 35,00%              | 1967              | 34,28%              |
| W wieku poprodukcyjnym                              |                   |                     |                   |                     |                   |                     |
| powyżej 60 r.ż. kobiety                             | 687               | 11,81%              | 685               | 11,85%              | 696               | 12,13%              |
| powyżej 65 r. ż. mężczyźni                          | 371               | 6,38%               | 374               | 6,48%               | 402               | 7,00%               |

Źródło: Ewidencja Ludności Urzędu Gminy Mochowo

Ludność Gminy w poszczególnych grupach wiekowych pod względem płci różni się znacznie. Na uwagę zasługuje dysproporcja mieszkańców powyżej 65 roku życia. Kobiet w tym przedziale wiekowym jest znacznie więcej niż mężczyzn.

Analizując dane zawarte w tabeli nr. 2 należy stwierdzić, że w roku 2024 najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym odpowiednio 63,87%, populacji Gminy Mochowo. Natomiast ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 17,00%, a w wieku poprodukcyjnym – 19,13% mieszkańców Gminy.

Znaczący wpływ na zamożność mieszkańców, a tym samym na rozwój Gminy mają mieszkańcy w wieku produkcyjnym. Ze względu na brak na terenie Gminy Mochowo większych ośrodków przemysłowych, mogących zatrudnić poszukujących pracy, niezbędne jest poszukiwanie pracy poza jej terenem.

Na terenie Gminy Mochowo wg stanu na 31.12.2023 roku funkcjonowały 256 podmioty gospodarcze. Dla porównania na dzień 31.12.2019 r. - 303 podmioty były wpisane do rejestru REGON co stanowi spadek przedsiębiorczości na lokalnym rynku.

**Tabela 3. Podmioty w sektorze prywatnym wg form prawnych**

|                                                          |     |
|----------------------------------------------------------|-----|
| Ogółem                                                   | 302 |
| Osoby fizyczne prowadzące działalność                    | 277 |
| Spółki handlowe                                          | 8   |
| Spółdzielnie                                             | 3   |
| Stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne           | 14  |
| Podmioty nowo zarejestrowane w 2020 r. Ogółem            | 30  |
| W tym: osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą | 29  |
| Podmioty wyrejestrowane w 2019 r. Ogółem                 | 11  |
| W tym: osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą | 11  |

Źródło: dane statystyczne GUS Rejestr REGON – stan na 31.12.2020

Największy udział mają firmy z sektora budowlanego, przemysłowego i rolniczego. Jedną z najbardziej istotnych cech społeczności Gminy jest wysoki wskaźnik osób pozostających bez pracy. Zjawisko to jest charakterystyczne dla wiejskich obszarów rolniczych, do których zalicza się Gmina Mochowo.

Stopa bezrobocia na koniec grudnia 2022 roku w powiecie sierpeckim ukształtowała się na poziomie 13,4%. Stopa bezrobocia w tym samym czasie w kraju wyniosła 5,1%, w woj. mazowieckim 5,2%, co wskazuje, że sytuacja w naszym powiecie jest 2,5-3 krotnie bardziej niekorzystna niż w skali województwa/kraju. Brak miejsc pracy i możliwości podjęcia zatrudnienia, to znaczący czynnik generujący ubóstwo.

**Tabela 4. Liczba osób bezrobotnych z Gminy Mochowo zarejestrowanych w PUP Sierpc w latach 2022-2024**

| Lata |           | 2022 | 2023 | 2024 |
|------|-----------|------|------|------|
|      | Ogółem    | 327  | 301  | 310  |
|      | Kobiety   | 176  | 174  | 178  |
|      | Mężczyźni | 151  | 127  | 132  |

Źródło: dane PUP w Sierpcu

Na dzień 30.06.2024. roku w Gminie Mochowo udział bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 310 osób.

Stopa bezrobocia na koniec maja 2024 r. w powiecie sierpeckim ukształtowała się na poziomie 10,7% i jest obecnie niższa o 1,8% w porównaniu do 31.05.2023 r. Stopa bezrobocia w kraju wyniosła 5,0 %, w woj. mazowieckim 4,1 %

Stopa bezrobocia kobiet jest wyższa niż stopa bezrobocia mężczyzn. Kobietom trudniej jest powrócić do pracy zwłaszcza po dłuższej przerwie związanej z urlopem macierzyńskim, bądź wychowawczym. Są one w większym stopniu niż mężczyźni obciążone obowiązkami rodzinnymi, opieką nad osobami zależnymi i prowadzeniem domu.

Dodatkowym problemem jest zatrudnienie w „szarej strefie”, bez umowy, niedostrzeganie potrzeby zabezpieczenia emerytalno – rentowego w przyszłości oraz obawa przed utratą świadczeń socjalnych.

Mochowo jest typowo rolniczą gminą, znajduje się w strefie oddziaływania Sierpca i Płocka, co z jednej strony zwiększa mieszkańcom możliwości zatrudnienia, ale z drugiej strony stanowi negatywny bodziec dla rozwoju lokalnego.

Gmina Mochowo ma możliwości korzystania z zasobów dużych miast zlokalizowanych w okolicy. Ze względu na położenie w znacznej odległości od głównych dróg znaczenia nabiera lokalna drobna przedsiębiorczość zarówno w zakresie tworzenia miejsc pracy jak i możliwości samo zatrudnienia.

W Gminie Mochowo funkcjonują trzy szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Mochowie, Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Bożewie i Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych w Ligowie. Łącznie w szkołach podstawowych uczy się 461 uczniów. W szkołach znajdują się 3 oddziały przedszkolne oraz grupy 5 i 6 latków do których uczęszcza 152 dzieci. ,

Gmina nie posiada ofert kształcenia na poziomie średnim, zawodowym i wyższym. Najbliższe szkoły ponadpodstawowe znajdują się w Sierpcu, Płocku, Skępem, Studzieńcu.

Mochowo jest najlepiej wyposażoną wsią w gminie Mochowo jeśli chodzi o obiekty sportowe. Tutaj funkcjonuje stowarzyszenie opierające swoją działalność na sporcie, tj. Klub Sportowy Sparta Mochowo. W 2013 roku powstał obiekt sportowy Orlik, który stał się jednym z najważniejszych ośrodków sportowo rekreacyjnym w gminie, znajdują się jeszcze dwa boiska piłkarskie.

W 2025 roku w Mochowie powstał Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji – miejsce, które ma stać się centrum aktywności fizycznej, integracji społecznej i promocji zdrowego stylu życia dla mieszkańców gminy.

Gmina Mochowo posiada 3 biblioteki – gminną Bibliotekę Publiczną w Mochowie oraz filie w Bożewie i Ligowie, które są miejscem aktywności lokalnej. W bibliotekach znajdują się komputery z dostępem do Internetu dla czytelników.

W Gminie Mochowo nie funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury, dlatego główną funkcję kulturotwórczą w gminie odgrywa Gminna Biblioteka Publiczna w Mochowie oraz jej filie w Bożewie i Ligowie.

Najczęstszym inicjatorem i organizatorem imprez o charakterze kulturalnym jest Urząd Gminy. Organizuje między innymi dożynki gminne, bieg trzeźwości, rodzinny festyn sportowy oraz współorganizuje imprezy strażackie.

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Mochowo na lata 2025-2027 jest analiza danych osobowych i rodzin objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mochowie.

Gmina posiada również dobrze działający system pomocy społecznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mochowie jest wyodrębnioną jednostką organizacyjną administracji samorządowej.

## **V. POMOC SPOŁECZNA**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mochowie od wielu lat prowadzi działalność na rzecz osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Ośrodek pomaga rodzinom i osobom, zarówno poprzez pomoc finansową jak i poprzez pomoc w postaci pracy socjalnej. W 2024 roku świadczeniami z pomocy społecznej objęto ogółem 236 rodzin, z których większość korzystała z tej pomocy więcej niż jeden raz.

Do największych zagrożeń dla rodziny w Gminie Mochowo należy zaliczyć:

1. bezrobocie – które powoduje obniżanie poziomu życia rodzin;
2. ubóstwo – które powoduje trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych wszystkich członków rodziny, a zwłaszcza dzieci;
3. bezradność w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego;
4. niepełnosprawność w rodzinie;
5. długotrwałą lub ciężką chorobę;
6. alkoholizm i przemoc w rodzinie, które prowadzą do naruszenia norm moralnych i prawnych, powodując częste konflikty pomiędzy członkami rodziny, problemy ze zdrowiem, osłabienie więzi rodzinnych, a nawet zanik komunikacji w rodzinie;
7. samotne wychowywanie dzieci.

**Tabela 5. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia za lata 2021-2023**

| Wyszczególnienie                                                  | 2021 | 2022 | 2023 |
|-------------------------------------------------------------------|------|------|------|
| <i>Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie</i>              |      |      |      |
| Liczba osób                                                       | 368  | 309  | 236  |
| Liczba rodzin                                                     | 292  | 287  | 206  |
| Liczba osób w rodzinach                                           | 865  | 658  | 458  |
| <i>Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne</i>    |      |      |      |
| Liczba osób                                                       | 291  | 224  | 185  |
| Liczba rodzin                                                     | 291  | 224  | 185  |
| Liczba osób w rodzinach                                           | 655  | 417  | 328  |
| <i>Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne</i> |      |      |      |
| Liczba osób                                                       | 82   | 92   | 89   |
| Liczba rodzin                                                     | 57   | 65   | 59   |
| Liczba osób w rodzinach                                           | 211  | 244  | 193  |

Źródło: Dane GOPS w Mochowie

Osoby i rodziny korzystające z pomocy Ośrodka borykały się z różnorodnymi problemami. Od lat dominującym powodem przyznawania pomocy jest bezrobocie i ubóstwo. Klienci otrzymujący pomoc finansową ze względu na występujące bezrobocie, to najczęściej osoby z niskimi kwalifikacjami zawodowymi, cechujący się biernością i niezaradnością życiową. Inne często występujące problemy społeczne to: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz długotrwała i ciężka choroba lub niepełnosprawność.

**Tabela 6. Główne problemy z powodu, których udzielane były świadczenia z pomocy społecznej w latach 2021-2023**

| Wyszczególnienie                                                                                                                          | 2021 | 2022 | 2023 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------|------|
| Bezrobocie                                                                                                                                | 132  | 89   | 112  |
| Ubóstwo                                                                                                                                   | 112  | 69   | 45   |
| Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych | 146  | 104  | 97   |
| Długotrwała i ciężka choroba                                                                                                              | 31   | 9    | 26   |
| Niepełnosprawność                                                                                                                         | 39   | 52   | 28   |

Źródło: Dane GOPS w Mochowie

Najczęściej pomoc jest udzielana w formie zasiłku celowego. Jest to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

**Tabela 7. Formy pomocy finansowej udzielonej przez OPS w Mochowie w latach 2022-2024**

| Świadczenia finansowe                             | 2022      | 2023     | 2024     |
|---------------------------------------------------|-----------|----------|----------|
| Zasiłek stały                                     | 32        | 34       | 36       |
| Zasiłek okresowy                                  | 88        | 72       | 73       |
| Zasiłek celowy,<br>w tym zasiłek celowy specjalny | 104<br>18 | 79<br>48 | 44<br>21 |
| Razem                                             | 242       | 233      | 174      |

Źródło: Dane GOPS w Mochowie

W 2024 roku w porównaniu do roku 2022, ilość przyznanych świadczeń była mniejsza o 59, co stanowi spadek rozmiarów udzielonej pomocy o 24%. Może to stanowić pozytywny sygnał, świadczący o poprawie stopy życia mieszkańców Gminy Mochowo.

**Tabela 8. Intensywność pomocy społecznej w Gminie Mochowo w latach 2022-2024**

| <b>Lata</b>                                                                                                           | <b>2022</b>  | <b>2023</b>  | <b>2024</b>  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|--------------|--------------|
| Liczba mieszkańców                                                                                                    | 5820         | 5774         | 5737         |
| Liczba osób korzystających z pomocy społecznej                                                                        | 368          | 236          | 215          |
| Liczba osób w rodzinach                                                                                               | 865          | 458          | 340          |
| <b>Wskaźnik intensywności pomocy społecznej = Liczba osób korzystających z pomocy społecznej / liczba mieszkańców</b> | <b>6,3 %</b> | <b>4,06%</b> | <b>3,74%</b> |

*Źródło: Dane GOPS w Mochowie*

Według zestawionych danych na koniec 2022 roku 6,3 % mieszkańców korzystała z pomocy społecznej. W 2024 roku wskaźnik ten wyniósł 3,74%, co wskazuje, że liczba beneficjentów pomocy społecznej zmalała.

W stosunku do osób, znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej stosuje się system dodatków mieszkaniowych z zachowaniem ustawowych warunków ich przyznawania. Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych kształtuje się następująco: w 2023 roku: 22 gospodarstwa domowe - 133 świadczenia, w 2024 roku: 25 gospodarstw domowych- 193 świadczeń.

**Tabela 9. Wartość udzielonej pomocy społecznej w roku 2023 i 2024**

| <b>Formy pomocy</b> | <b>Liczba osób, którym przyznano świadczenia</b> |             | <b>Kwota świadczeń w zł</b> |             |
|---------------------|--------------------------------------------------|-------------|-----------------------------|-------------|
|                     | <b>2023</b>                                      | <b>2024</b> | <b>2023</b>                 | <b>2024</b> |
| RAZEM               | 236                                              | 215         | 669.171.                    | 785.867     |

|                                                      |    |    |         |         |
|------------------------------------------------------|----|----|---------|---------|
| 1. Zasiłki stałe - ogółem                            | 34 | 36 | 209.948 | 310.499 |
| a. dla osoby samotnie gospodarującej                 | 28 | 29 | 189.706 | 40.464  |
| b. dla osoby pozostającej w rodzinie                 | 6  | 7  | 20.242  | 270.035 |
| 2. Zasiłki okresowe-ogółem                           | 72 | 73 | 222.854 | 204.634 |
| a. środki własne                                     | 0  | 0  | 44.454  | 40.927  |
| b. dotacja                                           | 0  | 0  | 178.400 | 163.707 |
| a. z powodu bezrobocia                               | 48 | 52 | 156.362 | 151.322 |
| b. z powodu długotrwałej choroby                     | 2  | 0  | 2.116   | 0       |
| c. z powodu niepełnosprawności                       | 1  | 2  | 7.206   | 2.598   |
| d. z powodu innego niż wymienione                    | 22 | 0  | 55.947  | 50.714  |
| 3. Posiłek                                           | 69 | 20 | 22.809  | 21.508  |
| 4. Usługi opiekuńcze - ogółem                        | 17 | 18 | 148.434 | 187.559 |
| 5. Sprawienie pogrzebu                               | 0  | 0  | 0       | 0       |
| 6. Inne zasiłki celowe i w naturze                   | 79 | 44 | 27.795  | 61.667  |
| a. w tym zasiłki specjalne celowe                    | 18 | 21 | 4.520   | 4.850   |
| 7. Odpłatność gminy z pobyt w domu pomocy społecznej | 3  | 3  | 148.344 | 163.302 |

Źródło: Dane GOPS w Mochowie ze sprawozdania MRiPS-03

W 2023 roku wartość udzielonej przez GOPS pomocy wyniosła 669.171 zł, natomiast w 2024 roku – 785.867 złotych, co wskazuje na wzrost przyznanych świadczeń w formie pieniężnej.

**Tabela 10. Liczba „Niebieskich kart” wszczynających procedurę**

| Rok                                                               | 2022 | 2023 | 2024 |
|-------------------------------------------------------------------|------|------|------|
| Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart”, wszczynających procedurę | 7    | 10   | 3    |

(Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mochowie)

Na przestrzeni ostatniego roku zauważalny jest spadek ujawnienia przypadków przemocy w rodzinie. Otwarcie się na problem przemocy, jak również fakt rosnącego zainteresowania zjawiskiem przemocy, o którym szeroko dyskutują media, ułatwia tym osobom podjęcie działań zmierzających do poprawy własnej sytuacji.

**Tabela 11. Charakterystyka osób doświadczających przemoc i stosujących przemoc, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskiej karty”**

| Rok  | Płeć      | Charakterystyka osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie |                |                 |           | Charakterystyka osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie |                |                 |           |
|------|-----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|-----------------|-----------|-----------------------------------------------------------------------------------------|----------------|-----------------|-----------|
|      |           | Ogółem                                                                                        | do 18 r. życia | od 18 do 67 lat | od 67 lat | Ogółem                                                                                  | do 18 r. życia | od 18 do 67 lat | od 67 lat |
| 2022 | Kobiety   | 7                                                                                             | 0              | 5               | 2         | 1                                                                                       | 0              | 1               | 0         |
|      | Mężczyźni | 2                                                                                             | 0              | 1               | 1         | 7                                                                                       | 0              | 7               | 0         |
| 2023 | Kobiety   | 9                                                                                             | 0              | 7               | 2         | 0                                                                                       | 0              | 0               | 0         |
|      | Mężczyźni | 1                                                                                             | 0              | 1               | 0         | 8                                                                                       | 0              | 7               | 1         |
| 2024 | Kobiety   | 4                                                                                             | 1              | 2               | 1         | 0                                                                                       | 0              | 0               | 0         |
|      | Mężczyźni | 0                                                                                             | 0              | 0               | 0         | 3                                                                                       | 0              | 3               | 0         |

(Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mochowie)

Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Ośrodek poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, można przydzielić tej rodzinie asystenta rodziny. Zgodnie z ustawą asystent rodziny może pracować maksymalnie z 15 rodzinami jednocześnie.

**Tabele 12. Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2022- 2024**

| <b>Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny</b> | <b>2022</b> | <b>2023</b> | <b>2024</b> |
|----------------------------------------------------------|-------------|-------------|-------------|
| <b>Ilość rodzin</b>                                      | 15          | 14          | 16          |
| <b>Ilość dzieci w rodzinach</b>                          | 29          | 25          | 33          |

*(Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mochowie)*

Współpraca z asystentem rodziny, poza sytuacjami kiedy obowiązek ten nakłada sąd, jest dobrowolna i następuje po podpisaniu deklaracji o współpracy. Czas współpracy jest różny w zależności od występujących problemów i determinacji rodziny, aby problemy te przezwyciężyć. Obserwuje się, że okres współpracy z asystentem wydłuża się z uwagi na mnogość problemów występujących w środowiskach. Po zakończeniu współpracy z rodziną zostaje ona objęta monitoringiem przez kolejne 3 miesiące.

Celem głównym pracy asystenta jest udzielanie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji. Praca asystenta opiera się na bezpośrednim kontakcie z rodzinami w ich miejscu zamieszkania. W związku z powyższym, częste wyjazdy asystenta rodziny w teren są niezbędne dla prawidłowej realizacji przez niego zadań. Do zadań asystenta rodziny należy również:

- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- sporządzanie okresowej oceny sytuacji rodziny,
- monitorowanie sytuacji rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach,
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym i grupą roboczą,

– podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacji zagrożenia życia lub bezpieczeństwa dziecka i rodziny.

Asystent rodziny jest zatrudniony w zadaniowym systemie czasu pracy, co pozwala na pracę z rodziną w różnych porach, także poza godzinami pracy Ośrodka. Działania, które są podejmowane na rzecz wprowadzenia pozytywnych zmian w rodzinie są liczne i wielokierunkowe.

Pomimo działań instytucji wspierających rodzinę na mocy postanowienia sądu małoletnie dzieci są odbierane rodzicom biologicznym i umieszczane w pieczy zastępczej. Rolą asystenta rodziny jest udzielanie wsparcia rodzinie biologicznej, aby odzyskała zdolność wypełniania funkcji opiekuńczych i mógł nastąpić powrót dzieci.

**Tabela 13. Opieka i wychowanie dzieci w pieczy zastępczej**

| 2022                         |              | 2023                         |               | 2024                         |               |
|------------------------------|--------------|------------------------------|---------------|------------------------------|---------------|
| Liczba dzieci                | Kwota        | Liczba dzieci                | Kwota         | Liczba dzieci                | Kwota         |
| 2 dzieci w pieczy zastępczej | 99.236,86 zł | 2 dzieci w pieczy zastępczej | 101.462,87 zł | 6 dzieci w pieczy zastępczej | 104.042,35 zł |
| 4 dzieci w Domu Dziecka      |              | 3 dzieci w Domu Dziecka      |               | 2 dzieci w Domu Dziecka      |               |

(Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mochowie)

Dane zawarte w powyższej tabeli pokazują, że liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w ostatnich trzech latach utrzymuje się na podobnym poziomie.

## VI. ANALIZA SWOT GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Opracowana diagnoza, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze wsparcia rodziny umożliwiły sporządzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu wsparcia rodziny w gminie Mochowo.

| Mocne strony                                                                                           | Słabe strony                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| –dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagogów szkolnych, | –wyuczona bezradność i roszczeniowość u części rodzin korzystających z pomocy społecznej,<br>–uzależnienie od pomocy instytucjonalnej |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>–opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych,</p> <p>–baza instytucji wspierających rodzinę(policja, sąd, kuratorzy, ochrona zdrowia, oświata, świetlice szkolne), funkcjonowanie Dziennego Domu– „Senior+” w Mochowie,</p> <p>– funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,</p> <p>– działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,</p> <p>–rozwinięta infrastruktura i wysoki poziom funkcjonowania placówek oświatowych na terenie gminy,</p> <p>–liczne oddziaływania profilaktyczne prowadzone w placówkach oświatowych zlokalizowanych na terenie gminy,</p> <p>– dobrze rozwinięta baza rekreacyjno-sportowa służąca rodzinie (boiska Orlik, siłownie, place zabaw),</p> <p>–dostęp do bezpłatnego poradnictwa prawnego,</p> <p>–realizacja rządowego Programu Karta Dużej Rodziny,</p> <p>– możliwość korzystania z rządowych programów, tj. Rodzina 800+, Dobry Start, Posiłek w szkole i w domu,</p> <p>–świadczenia rodzinne, program „Za życiem”, rodzicielskie świadczenie uzupełniające „Mama4+”,</p> <p>–znaczną poprawę dotychczasowych warunków mieszkaniowych rodzin będących w trudnej sytuacji materialnej poprzez udostępnienie przez gminę mieszkań socjalnych.</p> | <p>(głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania własnych problemów,</p> <p>–przerzucanie odpowiedzialności wychowanie dziecka na instytucje,</p> <p>–ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej,</p> <p>–brak bezpośredniego dostępu do poradnictwa specjalistycznego (psychiatra, psycholog, prawnik) konieczność dojazdu do Sierpca, Płocka,</p> <p>–istnienie szarej sfery zatrudnienia,</p> <p>–brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/ nauczyciela,</p> <p>–mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej,</p> <p>–bierność i niewielkie zaangażowanie rodzin, rosnąca niewydolność rodziców w procesie wychowawczym,</p> <p>–brak kompleksowego podejścia do zwalczania przyczyn dysfunkcjonalności rodziny,</p> <p>–niewystarczająca ilość atrakcyjnych propozycji spędzania czasu wolnego dla młodzieży zagrożonej demoralizacją,</p> <p>–niska aktywność klientów pomocy społecznej w zakresie uczestniczenia w grupach samopomocowych, grupach wsparcia.</p> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

| Szanse                                                                                                                                                                                                                                                             | Zagrożenia                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>–kreowanie pozytywnego wizerunku modelu rodziny wielodzietnej,</p> <p>–wzmocnienie roli rodziny wielopokoleniowej,</p> <p>–działania pracowników socjalnych i asystenta rodziny, wspieranie rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-</p> | <p>– wzrost kosztów utrzymania rodzin,</p> <p>– wzrost dysfunkcyjnych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc, cyberprzemoc,</p> <p>– uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających, Internetu,</p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>wychowawczych,</p> <p>–wzrost umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia,</p> <p>–powołanie do współpracy z rodziną dysfunkcyjną rodzin wspierających,</p> <p>–wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę,</p> <p>–rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym,</p> <p>–podnoszenie kompetencji osób pracujących z rodzinami możliwość udziału w szkoleniach, warsztatach,</p> <p>–wzmocnienie roli opiekuńczo-wychowawczych rodzin,</p> <p>–szeroki wachlarz usług realizowanych na rzecz rodziny,</p> <p>–realizacja programów profilaktycznych w szkołach,</p> <p>–zmniejszenie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej,</p> <p>–rozwój form wsparcia,</p> <p>– promowanie idei wolontariatu,</p> <p>–wdrażanie nowego modelu opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży w oparciu o poradnie psychologiczno-psychoterapeutyczne (Poradnia Psychologiczna dla dzieci i młodzieży Ezra w Sierpcu).</p> | <p>– pogarszający się stan zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży (zaburzenia depresyjne, emocjonalne, autoagresja, trudności w relacjach społecznych),</p> <p>– brak ośrodka interwencji kryzysowej w Powiecie Sierpeckim,</p> <p>– niestabilność prawa dot. polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów,</p> <p>– rosnąca liczba zadań do realizacji przez samorządy przy braku lub niewielkim poziomie dofinansowania zadań,</p> <p>– niewystarczające środki finansowe na wdrażanie zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w szczególności rodzin wspierających, programu „Za życiem”</p> <p>– uzależnienie części rodzin od pomocy społecznej,</p> <p>– wykluczenie społeczne,</p> <p>– ujemny przyrost naturalny</p> <p>– nieumiejętne gospodarowanie środkami finansowymi i narastająca niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodziców,</p> <p>– zaniedbania emocjonalne dziecka, brak zainteresowania rodziców sposobem spędzania czasu wolnego przez dziecko,</p> <p>– rosnące zapotrzebowanie na udzielanie wsparcia osobom starszym (zjawisko starzenia się społeczeństwa) i niepełnosprawnym,</p> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## VII. CELE PROGRAMU, ZADANIA, PODMIOTY REALIZUJĄCE

Głównym celem Programu jest rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych, poprzez zintegrowane i spójne działania na rzecz dziecka i rodziny w zakresie wzmocnienia roli i funkcji rodziny.

### *Cele szczegółowe:*

1. Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji.
2. Zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących poprzez podejmowanie działań interdyscyplinarnych.
3. Wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu rodzin dysfunkcyjnych.
4. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników działających na rzecz rodziny.

| Zadanie i działania                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Realizatorzy                                                                                                                        | Planowany termin realizacji |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|
| <b>1. Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                     |                             |
| <p>–zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia,</p> <p>–uczestnictwo w programach i akcjach, m.in. Pomoc Żywnościowa, Szlachetna Paczka,</p> <p>–finansowanie dzieciom posiłków w szkołach i w przedszkolach w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” ,</p> <p>–realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2021-2027,</p> <p>– monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem,</p> <p>–aktywizacja zawodowa rodzin z problemem bezrobocia, współpraca z PUP w Sierpcu, zawarcie porozumienia,</p> <p>–udzielanie świadczeń rodzinnych, świadczeń w ramach programu „Rodzina 800+”;</p> <p>–zapewnienie dzieciom dostępu do przedszkoli, szkół podstawowych i średnich,</p> <p>–pomoc w zaopatrzeniu dzieci w artykuły szkolne i podręczniki w ramach Programu „Dobry start”,</p> <p>–udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy w formie stypendiów szkolnych;</p> <p>–wsparcie dzieci i młodzieży z rodzin będących w trudnej sytuacji w dostępie do wypoczynku; zapewnienie poradnictwa rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze;</p> <p>–realizacja przez placówki oświatowe programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających dysfunkcjom społecznym;</p> <p>–pomoc dla rodzin w ramach istniejących–programów: asystent osoby</p> | OPS, szkoły, przedszkola, Urząd Gminy, Powiatowy Urząd Pracy w Sierpcu, placówki służby zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy w Sierpcu | 2025-2027                   |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                           |           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| niepełnosprawnej, usługi opiekuńcze.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                           |           |
| <b>2. Zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących poprzez podejmowanie działań interdyscyplinarnych.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                           |           |
| <p>–systematyczna diagnoza rodzin objętych pomocą OPS;</p> <p>–zapewnienie wsparcia poprzez usługę asystenta rodziny;</p> <p>–współpraca asystenta ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych;</p> <p>–wspieranie właściwej pracy asystenta rodziny i współdziałanie z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, podmiotami leczniczymi, placówkami oświatowymi, sądem i policją;</p> <p>–wspieranie rodziny w przeciwdziałaniu demoralizacji wśród dzieci i młodzieży;</p> <p>–wspieranie i ochrona rodziny przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny; organizowanie zajęć pozalekcyjnych w szkołach, w świetlicach;</p> <p>–promowanie wspólnych działań, inicjatyw międzyinstytucjonalnych oraz nowych rozwiązań i dobrych praktyk na rzecz wsparcia rodziny;</p> <p>–promowanie wszelkich inicjatyw organizacji pozarządowych w zakresie pracy na rzecz szeroko pojętego wspierania rodziny;</p> <p>–w sytuacji umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej podejmowanie działań zmierzających do ich powrotu do rodzin biologicznych;</p> <p>–prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem;</p> <p>–konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (np. pomoc psychologiczna w szkołach, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, Zespół Leczenia Środowiskowego, nieodpłatna pomoc prawna);</p> <p>–organizowanie grup wsparcia (w razie potrzeb);</p> <p>–promowanie Karty Dużej Rodziny, informowanie o przysługujących ulgach;</p> | OPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, placówki służby zdrowia, policja, sąd rodzinny, kurator | 2025-2027 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                           |                  |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| <p>–organizowanie czasu wolnego i wypoczynku dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia;</p> <p>–współpraca z podmiotami oraz instytucjami zajmującymi się rodziną; pomoc rodzinom dotkniętym przemocą uzależnieniami;</p> <p>–sporządzanie pism do sądu o wgląd w sytuację rodziny.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                           |                  |
| <b>3. Wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu rodzin dysfunkcyjnych.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                           |                  |
| <p>–prowadzenie monitoringu dzieci w rodzinach dotkniętych sytuacją kryzysową;</p> <p>–udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji;</p> <p>–zabezpieczenie środków finansowych na pobyt dzieci w pieczy zastępczej;</p> <p>–monitorowanie i ocena sytuacji rodziny w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej;</p> <p>–podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej;</p> <p>–współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej;</p> <p>–wspieranie działań dotyczących motywowania społeczności lokalnej do organizowania różnych form wspólnego, rodzinnego spędzania czasu, rozwój alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży oraz rodzin (koła zainteresowań, place zabaw, obiekty sportowe, rekreacyjne, kulturalne, festyny, różnego rodzaju imprezy integracyjne);</p> <p>–promowanie działań profilaktycznych mających na celu zapobieganie zjawiskom patologicznym mogącym pojawić się w rodzinach;</p> <p>– promowanie idei wolontariatu.</p> | <p>OPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, placówki służby zdrowia, policja</p> | <p>2025-2027</p> |

| <b>4. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników działających na rzecz rodziny.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                        |           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|-----------|
| –udział pracowników socjalnych, asystenta rodziny w szkoleniach, konferencjach, warsztatach podnoszących wiedzę i umiejętności w zakresie wsparcia rodziny, z uwzględnieniem szkoleń realizowanych w ramach projektów;<br>–samokształcenie i doskonalenie; korzystanie z podręczników, czasopism, dostępnych materiałów, Internetu;<br>–szkolenia pozostałych kadr pracujących z dziećmi i rodziną. | OPS, szkoły, świetlice | 2025-2027 |

## **VIII. NAJWAŻNIEJSZE PRIORYTETY W REALIZACJI PROGRAMU**

1. Diagnoza środowiska lokalnego i opracowanie informacji na temat warunków życia rodzin z dziećmi, a w szczególności rodzin wielodzietnych.
2. Poprawa jakości życia w rodzinach zagrożonych ubóstwem i niedostosowaniem społecznym oraz rodzinom z innymi problemami. Zapewnienie równego i sprawiedliwego dostępu do pomocy socjalnej, oświatowej i kulturalnej.
3. Ochrona dzieci i młodzieży przed zaniedbaniem, przemocą, uzależnieniami, odrzuceniem oraz przestępczością.
4. Wzmacnianie i wyszukiwanie odpowiednich zasobów tkwiących w rodzinach i dzieciach.
5. Pomoc w rozwiązywaniu życiowych problemów, wspieranie rodziców w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pomaganie osobom samotnie wychowującym dzieci.
6. Włączenie rodziców w proces dydaktyczno-wychowawczy dzieci poprzez organizowanie zajęć z dziećmi i rodzicami w szkołach podstawowych.

## **IX. SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU**

### **1.1 Praca z rodziną:**

1. Dokonanie rozpoznania warunków życia rodzin:
  - wsparcie rodzin z problemami uzależnień i przemocy,
2. Dostarczenie usług i świadczeń pomocy społecznej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialno- bytowych i borykających się z problemami.
3. Zapewnienie w szczególności dzieciom i młodzieży posiłków w szkole.

4. Udzielenie pomocy rodzinom poprzez wyposażenie dzieci w podręczniki i artykuły szkolne ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wielodzietnych i z osobami długotrwale bezrobotnymi.

## **1.2 Praca z dziećmi i młodzieżą**

### **Polegająca głównie na:**

1. Organizacji festynów, zawodów sportowych promujących zdrowy styl życia, kółek zainteresowań, wykorzystaniu bazy kulturalno-rekreacyjnej znajdującej się na terenie gminy.
2. Udostępnieniu pomocy specjalistycznej dla dzieci z terenu gminy np. psycholog, logopeda, pedagog oraz innych instytucji działających na terenie powiatu.
3. Realizacja programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowywanie dzieci młodzieży.
4. Realizacja w szkołach programów i zajęć profilaktycznych z zakresu zapobiegania dewiacji i patologii społecznej.
5. Pomoc w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

## **1.3 Edukacja społeczna:**

1. Wspieranie imprez sportowych i rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży.
2. Wykorzystanie gminnej bazy sportowej do celów rekreacyjnych .
3. Wspieranie różnych form turystyki.
4. Wspieranie klubów sportowych.
5. Zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych z zakresu sportu.
6. Realizacja programów promujących zdrowy styl życia i przeciwdziałanie uzależnieniom.

## **1.4 Adresaci programu:**

2. Rodziny przezwyciężające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
3. Dzieci i młodzież z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
4. Osoby i instytucje działające na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.

## **1.5 Realizatorzy programu:**

Realizatorami Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027 dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mochowie są instytucje zawodowo zajmujące się wspieraniem i pomocą rodzinom z terenu Gminy Mochowo. Ich współdziałanie oraz profesjonalne podejście do

problemów występujących w rodzinie umożliwia stworzenie spójnej i wielowymiarowej podstawy do zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom w środowisku rodzinnym.

### **1.6 Monitoring i ewaluacja programu:**

W ramach ewaluacji projektu prowadzony będzie monitoring. Głównymi obszarami monitorowania programu będą wyznaczone działania.

Monitoring realizacji programu umożliwi:

- rozpoznanie ilościowe rodzin wymagających pomocy;
- ocenę stopnia zadowolenia członków rodzin z oferowanej pomocy.

W ramach procesu monitoringu i ewaluacji uzyskana zostanie informacja czy i w jakim obszarze program wymaga aktualizacji lub zmian postawionych celów. Pozwoli zebrać również informację, które będą podstawą do planowania działań na lata następne.

### **1.7 Harmonogram i plan realizacji działań:**

- budowa systemu pomocowego i wzmocnienie rodziny wymagającej pomocy
- umożliwienie dziecku wychowania się w rodzinie biologicznej;
- zapewnienie dziecku w sytuacjach kryzysowych opieki w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo – wychowawczych;
- aktywizacja rodziców w celu przywrócenia zdolności pełnienia funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

## **X. Zakończenie**

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie korzystnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin z dziećmi na terenie gminy oraz poprawy jakości ich życia. Program ma sprawić, by rodziny same przy wykorzystaniu swojego własnego potencjału rozwiązywały problemy, a tym samym wychodziły z kryzysu, w jakim się znalazły. Aby podołać temu wyzwaniu niezbędna jest więc ścisła współpraca pomiędzy instytucjami i podejmowanie skoordynowanych działań na rzecz rodzin. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny i wspierający. W celu osiągnięcia zamierzonych celów w realizację programu będą włączone również instytucje, placówki i organizacje pozarządowe, które swoimi działaniami wspierają dziecko i rodzinę. Zadania określone w programie będą realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości z uwzględnieniem podmiotowości dziecka i rodziny. Będą realizowane przy współpracy instytucji i podejmowaniu skoordynowanych działań na rzecz rodzin z terenu gminy Mochowo.

### **Uzasadnienie**

Zgodnie z treścią art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49) Rada Gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 1, uchwala gminne programy wspierania rodziny.

Zadaniem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań z zakresu pomocy rodzinom naturalnym przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego systemu. Skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Niniejszy Program został opracowany w oparciu o założenia ww. ustawy. Jest też kontynuacją programów wspierania rodziny w Gminie Mochowo wdrożonych w latach wcześniejszych.